

Θέματα του Λυκείου

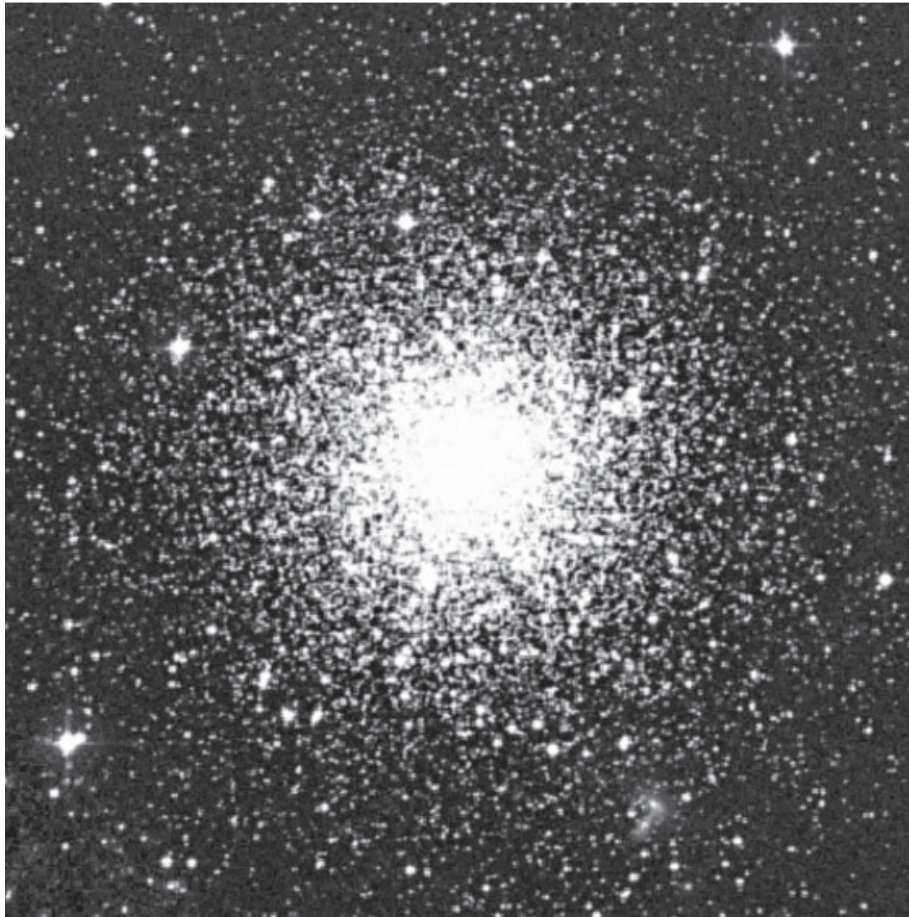
Πρόβλημα Νο.1

Σε έναν τόπο που έχει βόρειο γεωγραφικό πλάτος $\phi = 30^\circ 28'$, ένας αστέρας ανατέλλει όταν ο αστρικός χρόνος του τόπου είναι $X = 2\text{h } 24\text{min}$. Μεσουρανεύει δε άνω 2h αργότερα από το εαρινό ισημερινό σημείο (γ) σε ύψος $\upsilon = 69^\circ 35'$. Να βρεθούν οι ουρανογραφικές συντεταγμένες του αστέρα αυτού.

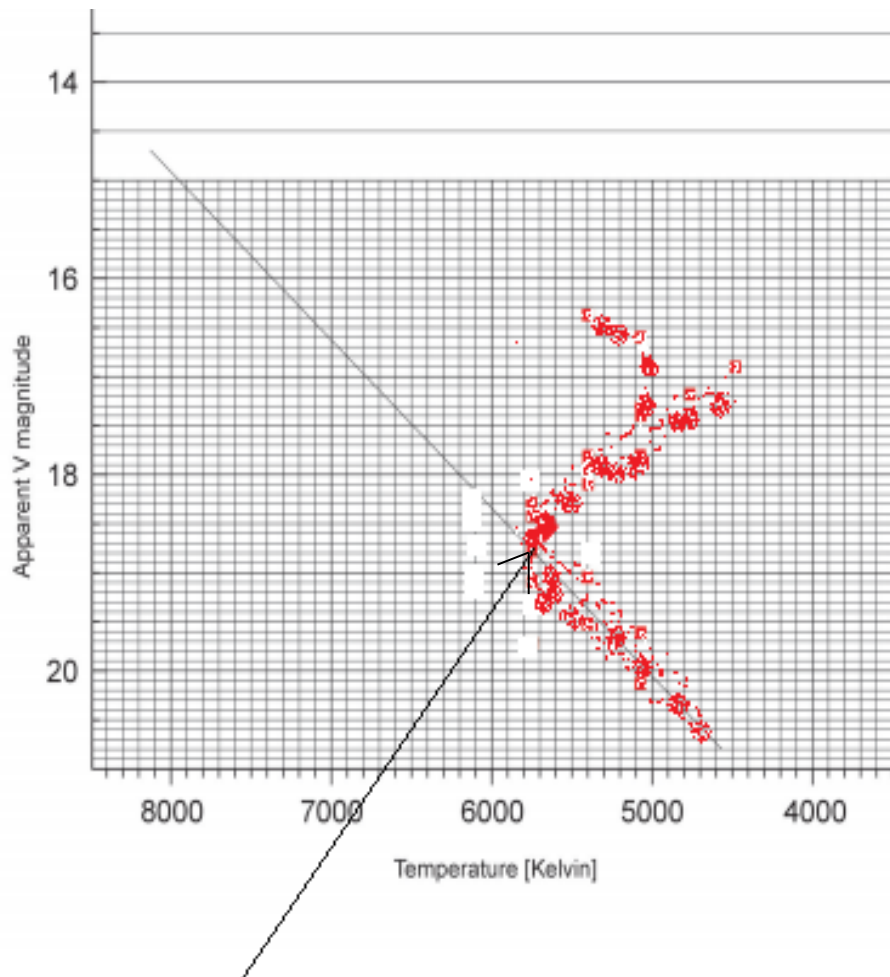
Πρόβλημα Νο.2

Ένα σφαιρωτό σμήνος αστέρων βρίσκεται σε απόσταση $D = 4634$ pc.

(A) Να εκτιμήσετε την διάμετρό του σε pc, με βάση την παρακάτω φωτογραφία. Το πλάτος της φωτογραφίας αντιστοιχεί σε $0,25^\circ$ (degrees). Χρησιμοποιείστε χάρακα ή μετροταινία.

(B) Να υπολογίσετε το απόλυτο μέγεθος M του αστέρα που σημειώνεται με βέλος στο διάγραμμα H-R του σφαιρωτού σμήνους. Ο συγκεκριμένος αστέρας βρίσκεται πάνω στην κύρια ακολουθία (διαγώνια γραμμή).

(Γ) Να εκτιμήσετε την ηλικία του σμήνους χρησιμοποιώντας ορισμένα δεδομένα από το διάγραμμα H-R του σφαιρωτού σμήνους. Θεωρήστε ότι: Ο χρόνος ζωής t ενός αστέρα στην κύρια ακολουθία είναι ανάλογος του $M^{-2,8}$ (M η μάζα του αστέρα) και ότι η λαμπρότητα L ενός αστέρα που βρίσκεται στην κύρια ακολουθία είναι ανάλογη του $M^{3,8}$ (M η μάζα του αστέρα). Δηλαδή: $t \propto M^{-2,8}$ και $L \propto M^{3,8}$

Πρόβλημα Νο.3

Ένα σώμα μάζας 1 kg εκτοξεύεται από ένα σημείο Π της επιφάνειας της Σελήνης με κατάλληλη ταχύτητα κατά διεύθυνση και φορά έτσι ώστε να κινηθεί σε ελλειπτική τροχιά και να διέρχεται περιοδικά από το σημείο Π , το οποίο αποτελεί το περισελήνιο της τροχιάς του.

Το μέγιστο ύψος που φθάνει το σώμα από την επιφάνεια της Σελήνης είναι $H = 6 R_{ΣΕΛ}$. Να υπολογίσετε:

- (Α) Την περίοδο του σώματος
- (Β) Την εκκεντρότητα της ελλειπτικής τροχιάς
- (Γ) Την ταχύτητα v της εκτόξευσης

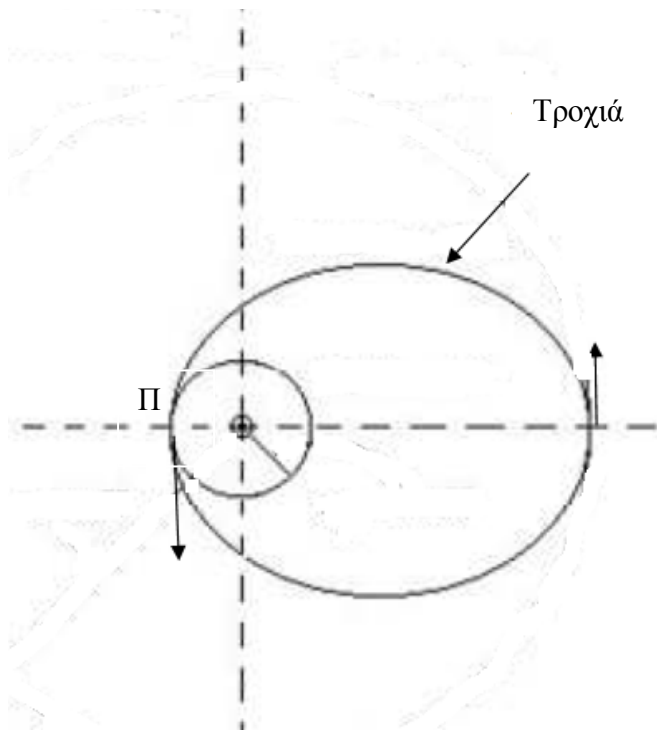
(Δ) Την ελάχιστη ώθηση σε $\text{kg}\cdot\text{m/s}$ που πρέπει να ασκηθεί στο σώμα όταν βρίσκεται στο μέγιστο ύψος ώστε μόλις να διαφύγει από το βαρυτικό πεδίο της Σελήνης.

Υποδείξεις:

Αγνοήστε την περιστροφή της Σελήνης και το βαρυτικό πεδίο άλλων ουρανίων σωμάτων.

Η ολική ενέργεια σώματος μάζας m που κινείται σε ελλειπτική τροχιά γύρω από σώμα μάζας M είναι :

$E = -GMm / 2a$, όπου a ο μεγάλος ημιάξονας της ελλειπτικής τροχιάς.

Πρόβλημα Νο.4

Να βρεθεί η ελάχιστη και η μέγιστη απόσταση από τον Ήλιο εντός της οποίας πρέπει να βρίσκονται οι πλανήτες που έχουν συνοδικές περιόδους μεγαλύτερες των 2 ετών.

Πρόβλημα Νο.5

Δύο αστέρες βρίσκονται κοντά ο ένας στον άλλο όπως προβάλλονται στην ουράνια σφαίρα. Ο ένας είναι φασματικού τύπου B2V και έχει φαινόμενο μέγεθος $m_V = 5,6$, ο δε άλλος είναι M3III και έχει φαινόμενο μέγεθος $m_V = 2,9$. Είναι δυνατό να αποτελούν ένα φυσικό διπλό σύστημα;

Δίνεται ο κατωτέρω πίνακας:

Φασματικός Τύπος	Απόλυτο μέγεθος, M_V						
	V	IV	III	II	I _b	I _{ab}	I _a
B0	-4,0	-4,6	-5,0	-5,4	-6,2		-6,9
B2	-2,7	-2,9	-3,6	-4,7	-5,8		-6,9
B5	-1,4	-2,2	-3,2	-4,5	-5,7		-6,9
B8	-0,6	-1,7	-3,0	-4,3	-5,5	-6,5	-6,9
A0	0,2	-0,4	-1,1	-3,0	-4,8	-6,5	-6,9
A2	1,1	0,2	-0,7	-2,7	-4,7	-6,5	-6,9
A5	2,1	1,4	0,0	-2,0	-4,5	-6,5	-6,9
F0	2,9	2,0	0,6	-2,0	-4,5		
F2	3,1	2,5	0,8	-2,0	-4,5		
F5	3,4	2,7	1,0	-2,0	-4,5		
F8	4,0	3,1	1,0	-2,0	-4,5		
G0	4,3	3,2	0,7	-2,0	-4,5		
G2	4,6	3,3	0,4	-2,0	-4,5		
G5	5,0	3,4	0,2	-2,0	-4,5		
G8	5,5	3,4	0,4	-2,1	-4,5		
K0	5,9	3,4	0,2	-2,1	-4,5		
K5	7,7		-0,3	-2,4	-4,5		
M0	9,1		-0,4	-2,4	-4,5	-5,3	
M3	10,5		-0,5	-2,4		-5,3	
M5	12,2						

Καλή Επιτυχία!

Ραντεβού στην 4^η φάση «ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΣ»

24 & 25 Ιουνίου 2017

Η Επιτροπή του 22^{ου} Πανελληνίου Μαθητικού Διαγωνισμού
Αστρονομίας & Διαστημικής